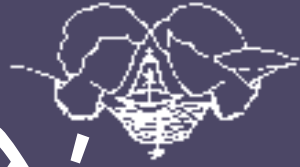


Νεανικά Ἀγκυροβολήματα



ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΙΕΡΑΠΥΤΝΗΣ ΚΑΙ ΣΗΤΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

ΤΕΥΧΟΣ 60ο ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2011

Κατηχητικά κεφάλαια

(Λειτουργικές προσεγγίσεις)

Κατέθεσα στα δύο προηγούμενα τεύχη κάποιες σκέψεις για τὸν τρόπο πὸν διδασκόμαστε τὴν πίστη τῆς Ἐκκλησίας μέσω τῆς Κατηχήσεως καὶ γιὰ τὸ εἶδος τῆς σχέσης πὸν ἐνοποιεῖ τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Συνοψίζοντας θὰ ἔλεγα ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν κάλεσε τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστέψουν καὶ νὰ ἀκολουθήσουν ιδέες ἀλλὰ νὰ πιστέψουν καὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὸν Χριστὸ ὡς πρόσωπο. Ἡ πίστη αὐτὴ διακρίθηκε καὶ διακρίνεται σαφῶς ἀπὸ τὴν ιδεολογικὴ πίστη γιατί βιώθηκε καὶ βιώνεται ὡς σχέση πραγματικὴ, ἐμπειρικὴ, πὸν κάνει τὸν ἄνθρωπο ὅμοιο κατὰ χάρη μὲ τὸν Χριστό.



Ὡς ἐκ τούτου τὸ κατηχητικὸ ἔργο καὶ ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας λειτουργοῦν μέσα στὸ ἴδιο πλαίσιο τῆς ὀργανικῆς ἔνταξης καὶ παραμονῆς στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ταυτίζονται μὲ τὴν πορεία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴ θεώση μέσω ἀπὸ τὴν κάθαρση καὶ τὸν φωτισμό. Ἡ πορεία αὐτὴ τονίζεται ἐμφατικὰ μέσα στὰ λειτουργικὰ κείμενα τῆς Ἐκκλησίας, στὴν προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴν ὑμνολογία, σὺν εὐχῆς τῆς Θεῆς Λειτουργίας καὶ στὰ μυστήρια, στὴν εἰκονογραφία καὶ μὲ ἓνα λόγο σὲ κάθε ἔκφανση τῆς ζωῆς τῆς.

Ἡ μαθητεία στὴν πίστη τῆς Ἐκκλη-

σίας ως έμπειρικού βιώματος και όχι ως γνώσεις περί Θεού προσφέρεται κατά τόν καλύτερο τρόπο μέσα από τή λειτουργική ζωή τής Εκκλησίας. Έλεγε ο π. Ιωάννης Ρωμανίδης: «Έκείνα τὰ χρόνια (ἀναφέρεται στήν Τουρκοκρατία) δέν είχαν ήθικολογικά κηρύγματα μορφωμένων θεολόγων, οί όποίοι

λένε ώραία πράγματα για νά επηρεάσουν με τήν ώραιολογία τόν κόσμο.

Οί καλόγεροι τήν εποχή εκείνη δέν ένδιαφερόντουσαν για τέτοιου είδους κατήχηση και διδασκαλία.

Έκείνο πού τούς ένδιέφερε ήταν τί είναι ή δύναμη αὐτῆς τῆς πίστεως, τί είναι ή έμπειρική μαρτυρία αὐτῆς τῆς πίστεως, πού κάνει έναν άνθρωπο νά πιστευῆ. Γι' αὐτό βλέπουμε εκείνα τὰ χρόνια, ὅλοι οί άνθρωποι, ήταν με τὰ κομβοσχοίνια»¹. Και πιδ κάτω συμπληρώνει: «Άν κάποιος θέλει νά γίνη θεολόγος καλύτερα νά διαβάση τούς ὕμνους τῆς Έκκλησίας. Γι' αὐτό μακάριοι ήταν οί παλιοί πού δέν είχαν οὔτε Πανεπιστήμιο... νά σπουδάσουν... και είχαν μόνο τὰ λειτουργικά βιβλία και τούς Πατέρες»².

Τὰ κείμενα αὐτά λειτουργοῦν ως δείκτες πού μᾶς δείχνουν τὰ ὄριά μας, μᾶς δείχνουν πού μπορούμε νά φθά-

σουμε και πῶς, και ἀκόμα δείχνουν τὰ θεμέλιά μας, τὰ ἐπάνω στήν «Πέτρα» χτισμένα, «ή δέ πέτρα ἦν Ὁ Χριστός»³.

Γιά τὸ λόγο αὐτὸ σκεφτήκαμε νά παρουσιάσουμε ὅσα λειτουργικά κείμενα μπορούμε ξεκινώντας ἀπὸ τὸ πιδ πολῦτιμο, τῆ Θεία Λειτουργία, ή ὁποία βρίσκεται στοῦ κέντρο τῆς ζωῆς τῆς Έκκλησίας, με τήν ἐλπίδα ὅτι ή πληρέστερη γνώση τῆς λειτουργικῆς μας παράδοσης και οὐσιαστικότερη μετοχή μας σ' αὐτήν θά μᾶς γεμίσει με δύναμη και ἐλπίδα για νά ἀντέξουμε στή δίνη τῶν καιρῶν πού ζητᾶ νά μᾶς ξεθεμελιώσει και σάν ἀχυρένιο ἄθρυμα νά μᾶς παρασύρει σέ δρόμους ἀλλότριους.

παπα-Νικόλας Ἀλεξάκης

1. Μητροπολίτου Ναυπάκτου Ἱεροθέου, «Έμπειρική Δογματική», τ. Α' σελ. 269.

2. ὁ. π., σελ. 313.

3. Α' Κορ. 10,4.

Θά προηγηθεῖ ἕνα εἰσαγωγικό κείμενο για τήν ἀκολουθία τῆς Προθέσεως ἢ Προσκομιδῆς, ή ὁποία προηγείται τῆς Θείας Λειτουργίας.



Άκολουθία της Ἁγίας Προθέσεως

Ἡ Ἁγία Πρόθεση εἶναι εἰδικός χώρος πού βρίσκεται ἀριστερά ἀπό τήν ἁγία Τράπεζα, ὅπου τοποθετοῦνται (προτίθενται-πρόθεση) τά δῶρα πού προσφέρουν (προσκομιζούν-προσκομιδή) οἱ πιστοί γιά τή Θεία Εὐχαριστία. Ὁ χώρος αὐτός συμβολίζει τό σπήλαιο τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καί ἀπό τήν κατασκευή καί τό σχῆμα του (συνήθως εἶναι μία μικρή κόγχη) καί μέ αὐτά πού τελοῦνται ἐκεῖ. Στήν πρόθεση λοιπόν γίνεται ἡ ἀναγκαία προετοιμασία γιά τήν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας ἀπό τόν λειτουργό ἱερέα μέ μία μικρή ἀκολουθία πού τελεῖται συνήθως παράλληλα μέ τήν ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου. Ὁ ἱερέας προετοιμάζει τά ἱερά σκεύη, τό Ἅγιο Ποτήριο πού περιέχει κρασί καί τό Ἅγιο Δισκάριο, ὅπου τοποθετεῖται ὁ προσφερόμενος Ἄρτος καί οἱ μερίδες πού θά βγάλει ἀπό τά πρόσφορα πού φέρνουν οἱ πιστοί.

Τό ψωμί καί τό κρασί πού προσφέρουν οἱ πιστοί γιά τή Λειτουργία, καί τά ὁποῖα θά μεταβληθοῦν ἀργότερα σέ σῶμα καί αἷμα Χριστοῦ, δέν τοποθετοῦνται ἀπό τήν ἀρχή στό Θυσιαστήριο γιά τή θυσία, ἀλλά πρῶτα τοποθετοῦνται στήν Ἁγία Πρόθεση καί ἀφιερώνονται στό Θεό σάν δῶρα τίμα, αὐτή εἶναι πλέον καί ἡ ὀνομασία τους. Ἐδῶ θά μπορούσε νά πεῖ κάποιος, μά πῶς συμβαδίζει ἡ γέννηση τοῦ Χριστοῦ, πού ἀναφέραμε ὅτι συμβολίζεται στήν πρόθεση, μέ τό πάθος; Τό ἴδιο ὅμως συμβαίνει καί στήν ὀρθόδοξη ἀγιογραφία ὅταν ὁ ἀγιογράφος ἀπεικονίζει τόν Χριστό μέσα σέ ἕνα σκοτεινό σπήλαιο καί ἡ φάτνη Του φαίνεται περισσότερο σάν μνήμα, σάν τάφος. Ἀπό τήν ἀρχή τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ καί ἀπό τή γέννησή Του ἀκόμα προδιαγράφεται τό πάθος Του. Ἡ Θεία Λειτουργία ἐξάλλου εἶναι δραματοποίηση ὅλης τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ πού ξεκινᾶ μέ τήν ἀκολουθία τῆς προθέσεως καί συνε-

χιζεται σέ ὅλη τή θεία λειτουργία μέχρι τό τέλος, ὅπου συμβαίνουν ὅλα τά σωτηριώδη γεγονότα τῆς Θείας Οἰκονομίας. Σέ ὅλα αὐτά τά γεγονότα ἐμεῖς δέν εἴμαστε ἀπλοί θεατές ἀλλά μέτοχοι καί συμπάσχοντες καί ἀποδέκτες ὄλων αὐτῶν τῶν γεγονότων καί τῶν συνεπειῶν τους.

Προσφέρουμε στό Θεό ψωμί καί κρασί, γιατί αὐτά ἀποτελοῦν τροφή ἀποκλειστικά ἀνθρώπινη, μέ τήν ὁποία συντηρεῖται καί ἐκδηλώνεται ἡ ζωή μας. Πι' αὐτό καί πιστεύεται πῶς, ὅταν προσφέρει κανεῖς τροφή, εἶναι σάν νά προσφέρει τήν ἴδια τή ζωή. Ἐπειδή λοιπόν μέ τά θεῖα μυστήρια ὁ Θεός μᾶς χαρίζει τήν αἰώνια ζωή, ἦταν φυσικό καί τό δικό μας δῶρο νά εἶναι κατά



κάποιο τρόπο ζωῆ, γιά νά μὴν εἶναι ἀταίριαστη ἡ προσφορά μας μέ τήν ἀναπόδοση τοῦ Θεοῦ, ἀλλά νά ἔχει κάτι συγγενικό. Ἐπίσης ὁ Χριστός δέν θέλει νά Του προσφέρουμε τήν ὕλη ἀκατέργαστη, ἔτσι ὅπως Αὐτός μᾶς τήν ἔδωσε μέ τή δημιουργία, δηλαδή δέν Του προσφέρουμε σιτάρι καί σταφύλια, ἀλλά θέλει τήν ὕλη πού Αὐτός δημιούργησε νά Του τήν προσφέρουμε βάζοντας τόν κόπο μας καί τήν προσπάθειά μας. Φτιαχόντας τό ἀκατέργαστο σιτάρι ἄρτο καί τό ἀκατέργαστο σταφύλι κρασί συμμετέχουμε καί ἐμεῖς ἐξ ἀρχῆς μέ τήν προαίρεσή μας καί τήν προσπάθειά μας σέ ὅλο αὐτό τό σωτηριώδες ἔργο πού γίνεται. Αὐτό δείχνει ὅτι

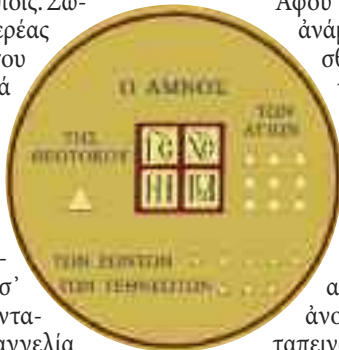
ή θέωσή μας δέν γίνεται κατά τρόπο μαγικό γιά ἐμάς καί χωρίς ἐμάς, ἀλλά γίνεται γιά ἐμάς καί μέ τή συμμετοχή μας. Ἄλλωστε ὁ Κύριος παρήγγειλε νά Τοῦ προσφέρουμε ψωμί καί κρασί, κι Αὐτός πάλι μᾶς ἀνταποδίδει «ἄρτον οὐράνιον» καί «ποτήριον ζωῆς». Θέλησε νά Τοῦ προσφέρουμε ἐμεῖς ἐφόδια τῆς πρόσκαιρης ζωῆς, κι Ἐκεῖνος νά μᾶς ἀντιπροσφέρει τήν αἰώνια ζωή.

Ὅταν ξεκινάει ἡ ἀκολουθία, ὁ ἱερέας λέει: «Ἐτοιμάζου Βηθλεέμ, ἡνοικταί πᾶσιν ἡ Ἐδέμ, Εὐτρεπίζου Ἐφραθά, ὅτι τό ξύλον τῆς ζωῆς, ἐν τῷ Σηλαιῶ ἐξήνθησεν ἐκ τῆς Παρθένου· Παράδεισος καί γάρ, ἡ ἐκείνης γαστήρ, ἐδείχθη νοητός, ἐν ᾧ τό θεῖον φυτόν, ἐξ οὗ φαγόντες ζήσομεν, οὐχί δέ ὡς ὁ Ἀδάμ τεθνηζόμεθα, Χριστός γεννᾶται, τήν πρίν πεσοῦσαν, ἀναστήσων εἰκόνα» καί «Ἐξηγόρασας ἡμᾶς, ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, τῷ τιμίῳ σου αἵματι, τῷ Σταυρῷ προσηλωθεῖς, καί τῇ λόγχῃ κεντηθεῖς, τήν ἀθανασίαν ἐπήγασας ἀνθρώποις. Σωτήρ ἡμῶν δόξα σοι». Ὁ ἱερέας ἀφοῦ πάρει στά χέρια του τόν ἄρτο, ἀπ' τόν ὁποῖο θά κόψει τό ἱερό τμήμα πού θά μεταβληθεῖ σέ σῶμα Χριστοῦ, λέει: «Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ». Τά λόγια αὐτά ἀναφέρονται σ' ὅλη τή Λειτουργία καί ἀναποκρίνονται στήν παραγγελία πού ἄφησε ὁ Χριστός ὅταν παρέδωσε τό μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας: «Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τήν ἐμὴν ἀνάμνησιν» (Λουκ. 22, 19). Ἐδῶ πρέπει νά πούμε ὅτι τό πρόσφορο ἀπό τό ὁποῖο θά βγεῖ ὁ Ἄμνος συμβολίζει τήν Θεοτόκο καί ὅπως ἀπό τά σπλάχνα τῆς σαρκώθηκε καί γεννήθηκε μόνο ὁ Χριστός, ὅπως στήν Παλαιά Δια-

θήκη στή προφητεία τοῦ Δανιὴλ ἀναφέρεται τό «ἀλατόμητον ὄρος», ἔτσι καί ἀπό αὐτό τό πρόσφορο θά βγάλουμε μόνο τή μερίδα τοῦ Ἄμνου καί ὄχι ἄλλη.

Ἀλλά ποιά εἶναι αὐτή ἡ ἀνάμνησις; Πῶς θά θυμηθοῦμε τόν Κύριο στή Λειτουργία καί τί θά διηγηθοῦμε γι' Αὐτόν; Μήπως ἐκεῖνα πού Τόν ἀπέδειξαν Θεό Παντοδύναμο; Ὅτι δηλαδή ἀνέστησε νεκρούς, χάρισε τό φῶς σέ τυφλοῦς, πρόσταξε τούς ἀνέμους νά κοπάσουν, χόρτασε χιλιάδες ἀνθρώπους μέ λίγα ψωμιά; Ὁχι, ὁ Χριστός δέν ζήτησε νά θυμόμαστε αὐτά, ἀλλά περισσότερο ἐκεῖνα πού φανερώνουν ἀδυναμία, δηλαδή τή σταύρωση, τό πάθος καί τό θάνατο. Γιατί τά πάθη ἦταν πιό ἀναγκαῖα ἀπό τά θαύματα. Τά πάθη τοῦ Χριστοῦ μᾶς προξενοῦν τή σωτηρία καί τήν ἀνάστασι, ἐνῶ τά θαύματα Του ἀποδεικνύουν μόνο ὅτι Αὐτός εἶναι ὁ ἀληθινός Σωτήρας.

Ἀφοῦ λοιπόν ὁ ἱερέας πεί: «Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ Κυρίου...», προσθέτει ἐκεῖνα πού δηλώνουν τή σταύρωση καί τό θάνατο. Τεμαχίζει δηλαδή μέ τή λόγχη τόν ἄρτο, λέγοντας τήν προφητεία: «Ὡς πρόβατον ἐπί σφαγῆν ἤχθη καί ὡς ἄμνος ἄμωμος ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτόν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τό στόμα αὐτοῦ. Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη, τήν δέ γενεάν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; Ὅτι αἶρεται ἀπό τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ» (Ἠσ. 53, 7-8). Κι ἀφοῦ ἐναποθέσει στό ἅγιο Δισκάρειο τόν Ἄμνο, τόν τοποθετεῖ σέ ὑπτία θέση καί χαράζει μέ τή λόγχη σταυροειδῶς λέγοντας: «Θυεταί ὁ Ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τήν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ὑπέρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καί σωτηρίας» (πρβλ.



Ίω. 1, 29) και «σταυρωθέντος σου Χριστέ ἀνηρέθῃ ἡ τυραννίς, ἐπατήθῃ ἡ δύναμις τοῦ ἔχθρου, οὔτε γάρ ἄγγελος οὔτε ἄνθρωπος ἀλλ' αὐτός ὁ Κύριος ἔσωσεν ἡμᾶς, δόξα σοι». Ὑστερα, μέ τῆ λόγῃ, κεντάει τόν Ἄμνόν στό δεξιόν μέρος καί λέει: « Εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγῃ τήν πλευράν αὐτοῦ ἔνυξε, (καί χύνοντας μέσα στό ἅγιο Ποτήριο κρασί καί νερό, συμπληρώνει) καί εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καί ὕδωρ καί ὁ ἔωρακῶς μεμαρτύρηκε καί ἀληθινή ἐστίν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ» (Ίω. 19, 34).

Ὁ ἱερέας συνεχίζει τήν Προσκομιδή. Ἀφαιρεῖ τώρα μικρά κομμάτια (μερίδες)

ἀντιπροσωπευτικά γιά τή Θεοτόκο, τούς Ἀγγέλους καί γιά ὅλες τίς τάξεις τῶν Ἁγίων καθώς καί γιά τούς ζῶντες καί κεκοιμημένους ἀπό ἄλλα πρόσφορα, καί σάν δῶρα ἱερά τά τοποθετεῖ

στό ἅγιο Δισκάριο, λέγοντας γιά τό καθένα: «Εἰς τιμὴν καί μνήμην τῆς ὑπερευλογημένης ἐνδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καί ἀειπαρθένου Μαρίας», «Εἰς τιμὴν καί μνήμην τῶν Ἁγίων...» καί «ὑπέρ ὑγείας καί σωτηρίας (τῶν ζώντων) καί ἀναπαύσεως τῶν κεκοιμημένων ἀδελφῶν μας». Τί σημαίνουν αὐτά; Εὐχαριστία στό Θεό καί ἱκεσία. Γιατί μέ τά δῶρα μας εἶτε ἀνταποδίδουμε στόν εὐεργέτη τήν εὐεργεσία πού μᾶς ἔκανε εἶτε παρακαλοῦμε κάποιον γιά νά μᾶς εὐεργετήσει.

Ἔτσι κι ἐδῶ, ἡ Ἐκκλησία, μέ τά δῶρα πού προσφέρει στό Θεό, τόν εὐχαριστεῖ γιατί στά πρόσωπα τῶν Ἁγίων τῆς δόθηκε ἡ ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν καί ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Καί τόν ἱκετεῦει νά δοθοῦν αὐτά τά ἀγαθὰ καί στά παιδιά τῆς ἐκεῖνα πού ἀκόμα ζοῦν καί τό τέλος τους εἶναι ἀβέβαιο, καθώς ἐπίσης καί σ' ἐκεῖνα πού ἔχουν πεθάνει. Γι' αὐτό λοιπόν μνημονεῦει ὀνομαστικά πρῶτα τούς Ἁγίους, ἔπειτα τούς ζῶντες καί τέλος τούς κεκοιμημένους.

Καί γιά τούς Ἁγίους εὐχαριστεῖ, ἐνῶ γιά τούς ἄλλους ἱκετεῦει.

Τά ὅσα εἰπώθηκαν καί ἔγιναν πάνω στόν Ἄμνόν, γιά νά συμβολίσουν τή γέννηση πού ὁμως ἀναφέραμε ὅτι προδιαγράφει καί τό θάνατο τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἄπλες περιγραφές καί σύμβολα. Ὁ Ἄμνός παρέμεινε ἄρτος, μόνο πού τώρα ἔγινε δῶρο ἀφιερωμένο στό Θεό καί συμβολίζει τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτό ὁ ἱερέας ἀναπαριστᾷ τά θαύματα πού ἔγιναν στόν νεογέννητο Κύριο στή φάτνη. Βάζει πάνω στόν ἄρτο τόν λεγόμενο Ἄσπερισκο καί λέει: «Καί ἐλθὼν ὁ ἀστὴρ ἔστη ἐπάνω οὐ ἦν τό Παιδίον» (Ματθ. 2, 9).

Ὁ Ἄσπερισκος πού εἶναι ἓνα ἀπό τά Ἅγια Σκευὴ συμβολίζει τόν ἀστέρα πού ὀδήγησε τούς μάγους ἀπό τήν Περσία στόν νεογέννητο Χριστό. Ὑστερα σκεπάζει τό

Δισκάριο καί τό Ποτήριο μέ πολυτελῆ καλύμματα καί θυμιάζει. Γιατί ἀρχικά ἦταν συγκαλυμμένη ἡ δύναμη τοῦ Χριστοῦ μέχρι τόν καιρό πού Αὐτός ἄρχισε νά θαυματοουργεῖ καί ὁ Θεός Πατέρας ἔδινε τή μαρτυρία Του ἀπό τόν οὐρανό. Ἐπίσης τά καλύμματα συμβολίζουν τά σπάργανα τοῦ Χριστοῦ μέ τά ὅποια τόν σπαργάνωσε ἡ Παναγία κατὰ τή Γέννηση ἀλλά καί τό σεντόνι μέ τό ὅποιο τόν περιέβαλαν ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀπό Ἀρμαθαίας καί ὁ Νικόδημος κατὰ τόν ἐνταφιασμό. Αὐτὴ εἶναι ἀκολουθία τῆς προσκομιδῆς καί μέ τούς συμβολισμούς πού περιέχει μᾶς εἰσάγει στή Θεία Λειτουργία.

*Ἀναστάσιος Παπίδης,
Θεολόγος καθηγητῆς*

Πηγές:

1) Εὐχολόγιον τό Μέγα.

2) Ἐρμηνεῖα τῆς Θείας Λειτουργίας, Ἅγιον Νικολάου τοῦ Καβάσιλα.

Ψυχή άχυροποίητος

Εαφνικά! Εκεί πού κοιτάζα ένα κόκκινο ήλιοβασιλεμα, ανήμπορος νά άποτρέψω τόσο κόκκινο (γιατί «όλο τό κόκκινο στίς μέρες μας είναι αίμα!»), κόκκινες οικογένειες, κόκκινα σχολεία, κόκκινη έκκλησία, όλα κόκκινα), πέρασε από μπροστά μου ένα «σπουδαίο» και επίσημο άχυράκι άφημένο ανήμπορο στίς διαταγές μιās έλαφριάς έκπνοής ενός άέρα.

΄Ελα κι έσύ! (μου φώναξε)

-Ποϋ;

-Στούς πέντε άνέμους!

-Νά κάνομε τί;

-Θά άποφασίσομε ποιός άνεμος έφτιαξε τόν κόσμο!

-Ποιός άνεμος έφτιαξε τόν κόσμο!;

-Πότε;

-Όταν θά φυσήξει Νοτιοδυτικός.

-Και πότε θά φυσήξει Νοτιοδυτικός;

-Όταν τό άποφασίσομε έμείς!

Άπορημένος κοιτάζα τό άχυράκι πού τρεμόπαιζε πάνω σέ ένα ξερόκλαδο, τόσο αδύναμο κι ανίσχυρο νά λείι τέτοια μεγάλα λόγια.

Μέχρι νά σκεφτώ και νά άποσκεφτώ αυτά ήρθε δυνατός άνεμος μέ φοβερή δύναμη και τρομαχτική βοή και σήκωσε τό άχυράκι στό πουθενά και μαζί μέ τό άχυράκι σήκωσε και τό φλόαρο ξερόκλαδο. Σήκωσε τό χώμα μέ τίς βαριές πέτρες, σήκωσε όλο τόν τόπο κι ό,τι φαινόταν ότι ήταν ριζωμένο και στέρεο.

Κι όλα αυτά μέχρι νά γυρίσω τό βλέμμα μου από τή μιά στην άλλη!

Έντρομος έπεσα καταγής. Η ψυχή μου άχυροποίητη από τό μέγεθος τής δειλιάς και τής πίστης πού σαν τσίπα λεπτή διαλύθηκε, γυμνή κόλλησε στό έδαφος.

Πού είναι ό τόπος, όπως πριν;! Πού είναι τό άχυράκι;! Κι έγω άχυράκι; Άλιμονό μου!

Τρεμόπαιξε ή άχυροποίητη ψυχή μου στην όργη του άνέμου.

Άχυράκι πού είσαι!! Μ' άκούς!! (τό άχυράκι πουθενά. Άφαντο! κι ό τόπος του)

Ποιός έφτιαξε τόν κόσμο;! Τί είναι αυτός ό χαλασμός; Η όργη του Δημιουργού ή ή άπειλή των «δημιουργών»;

Και ξαφνικά γεννήθηκα πάροικος (εύτυχώς) τής άχυροποίητης ζωής πού έκτιζα έπιμελώς τόσα χρόνια -και νόμιζα ότι είχα πετύχει κάτι σπουδαίο! Σανός και άχυρα.

Πού είναι τά θεμέλια τής σκεπής; Τα θεμέλια!! για τή σκεπή ούτε σκέψη.

Πού είναι ή άνάπαυση τής προηγούμενης ζωής; Ύπνος και λήθαργος άμελείας ήταν! Δέν ήταν άνάπαυση.

Πού είναι ή άνεμελιά τής καλοτέραςης;! Καλοτέραση; Παγίδα ήταν. Τρώγαμε τά ψίχουλά τους για νά χουν δικαίωμα νά μάς φάνε τώρα όλόκληρους! Μέ τήν ψυχή μαζί!

Έσπρα μέ δάκρυα στά μάτια τήν από πάντα πληγιασμένη ψυχή μου και τώρα καταπληγωμένη και κατατρομαγμένη (είχε νά σύρει μαζί της και τό καλοζωισμένο και άπρόθυμο σώμα!). Τεράστια δυσκολία! Τεράστια προσπάθεια! Στο βάθος όμως... μετά αίμα... φώς!

Κι εκεί πού οι ώδινες του θανάτου έγιναν ή ζωή μου και ή άβυσσος του Άδη καθημερινός κίνδυνος! Κι εκεί πού ή ίδια ή μητέρα μου κι ό πατέρας μου ανήμποροι μ' έγκατέλειψαν πνιγμένο σ' ένα πέλαγος άρρωστημένης αγάπης ή άδιαφορίας κι όλοι οι άδελφοί, συγγενείς και φίλοι έγιναν άφαντοι (στην εποχή τής εύκολης επικοινωνίας) κι εκεί πού οι έχθροι μου ήταν έτοιμοι νά κατασπαράξουν τίς σάρκες μου και νά άφανίσουν τήν ψυχή μου... τό πελέκι!!! Τό θυμάμαι. Πέτρα καλοφτιαγμένη πελεκημένη. Στα άζήτητα τής άχυροποίητης ζωής μου. Δέν τολμούσα ούτε νά τή χτίσω ούτε νά τήν πετάξω. Τό χτίσιμό της άπαιτούσε ιδιαίτερα πολύ κόπο και άτέλειωτες θυσίες, τό πέταγμα της έκρυβε φόβο για βάσανα και θλίψεις. Ουδέτερος διπλωμάτης, όπως λέμε: άθλιος συμφε-

ροντολόγος, και τήν πίτα ολάκερη και τόν σκύλο χορτάτο. Ώσου η̄ρθαν οί άχυράνθρωποι και έδιωξαν φοβίες και τύψεις. Άρχισαν και νά άπειλούν. Κατέβασαν άπ' τούς ύπολογιστές τους άτέλειωτα και άναμφισβήτητα σχέδια! Κανείς δέν τολμούσε νά πει «όχι». Είχαν πειθώ, έμφάνιση, χαμόγελο, τρόπους, «γνώσεις», γλώσσες... χρήμα, όλα άπό άχυρο. Κατέστρωσαν και στόλισαν τό μέλλον μέ όνειρα άτελείωτης εύημερίας, καλοπέρασης, ήδονής... όλα μέ άχυρο.

Τό πελέκι είχε επικίνδυνους για τή δημόσια υγεία μύκητες... (μεγάλοι φακοί, χημικά υγρά, λαβίδες, μάσκες... Έρευνητές! Άποδείξεις χειροπιαστές... άντε νά τούς άμφισβητήσεις) νά τό πετάξεις στό γκρεμό νά τό εξαφανίσεις. Στο τέλος ψηφίστηκε και νομοθετική ρύθμιση: «Τό πελέκι είναι επικίνδυνο! Όποιος βρεθεί νά έχει στην κατοχή του τό πελέκι θά θεωρείται τρομοκράτης και θά τιμωρείται αυστηρά».

Μετά τό πόρισμα ύποσχέθηκαν μία μπάλα άχυρο έπιδοτούμενη, νά χτίσουμε τήν ζωή μας, τά όνειρά μας. «Σωτήρες» μεγαλόκαρδοι και άπλόχεροι. Πανηγύριζα για τή μεγάλη έπιτυχία. «Μου άνοιξαν τά μάτια!».

Συμπλήρωσα τάκα-τάκα μία αίτηση ήλεκτρονική στόν ύπολογιστή μου. Τήν έστειλα στό άψε-σβήσε στην άλλη άκρη τής γής. Τάκα-τάκα μου επέστρεψαν πίσω τήν αίτηση ζητώντας μου νά έπισυνάψω και μία υπεύθυνη δήλωση ότι «θά πετάξω τό πελέκι» (έ! μ' αυτό τό πελέκι. Τόσο πολύ τούς ενδιαφέρει;) Τάκα-τάκα τούς έστειλα ξανά πίσω όσα χαρτιά ζητούσαν. Έγκρίθηκε! Τάκα-τάκα παρέλαβα τό άχυρο.



Άρχισα νά χτίζω τή ζωή μου! Άπελευθερωμένος. Χωρίς τό επικίνδυνο πελέκι. Άπολάμβανα τήν ήδονή τής έπιδοτούμενης άχυροποίητης ζωής μου. «Καλοπέραση». Όλα για τή σάρκα. Καλά νά περνάμε! Υγεία, οικολογία, άθλητισμός, τεχνολογία, όλα για τή σάρκα. Νά μήν παραπονεθεί. Νά μή στεναχωρηθεί. Νά μή μπει σε κίνδυνο. Νά μήν κουραστεί! Σιγά-σιγά άρχισα νά έξομοιώνομαι μέ τά ζώα. Ύπνος, φαί, sex και άτέλειωτη μελέτη πώς νά προφυλάξομε τή σάρκα, πώς νά βελτιώσομε

τό... sex. Κι όταν ή σάρκα πήρε τά ήνία τής άχυροποίητης ζωής μου ήρθαν πάλι οί άχυράνθρωποι: μ' ένα χαλινάρι στά χέρια, μία σέλα και σπιρούνια στις μπότες τους. Πιάσιον;

Άήσυχος τάκα-τάκα έστειλα ένα e-mail σ' ένα

φίλο μου, στην διπλανή πόρτα:

«Anisixo! Ti ginete;»

Μου άπάντησε άμέσως:

«Thetiki skepsi, mi ta vlepis ola mavra. Ola pane kala! Ise kaxiportos, pame barakia!»

Μου έστειλε κι ένα ανέκδοτο.

Ύραιο ανέκδοτο. Γέλασα! Τάκα-τάκα πήρα θάρρος κι έστειλα ένα e-mail σ' ένα άχυράνθρωπο που του είχα θάρρος:

«Anisixo! Ti ginete;»

Πήρα άπάντηση άμέσως. Έπίσημη: «Νά έχεις “θετική σκέψη” (τά ίδια). Ό,τι γίνεται, γίνεται για τό καλό σας. Για τήν ασφάλειά σας. Κάποιοι σας φάγανε τό ψωμί σας, σας πίνουν τό αίμα σας. Στην άρχή θά δυσκολευτείτε. Μήν άνησυχείτε όμως έμεις μέ κάθε τρόπο θά σας φυλάξομε! Μέ κάθε τρόπο».

Του έστειλα πίσω άπάντηση.

«Έμεις δέ θέλομε “φύλαξη”. Νομίζω

ὅμως πὼς θέλουν φυλάκιση αὐτοὶ πού πίνουν τὸ αἷμα μας».

Ποιοὶ πίνουν τὸ αἷμα μας; Ποιοὶ ἀπομυζοῦν κάθε ικμάδα δροσιάς καὶ ὑγρασίας ἀπὸ τὸ μίσχο τῆς ζωῆς μας; Καὶ τέλος τὸ ἐρώτημα πού δέ συμφέρει κανένα: Ποιοὶ ἔφεραν τοὺς ἀχυράνθρωπους; Ποιοὶ τοὺς ἔδωσαν ἐξουσίες; Πατὶ ὑπακούσαμε ἢ ὑπακοῦμε καὶ ἀνταλλάσσομε τὰ πελέκια μας γιὰ μίαν μπάλα ἀχυρο;

«Κύριε Δημιουργέ τῶν πάντων ἂν εἶσαι Σὺ πίσω ἀπὸ τὸ χαλασμό, λυπήσου μας! Ἐλέησόν μας!

Ἡ ψυχὴ μου ἢ ἀχυροποίητη ἐπεπόθησε τὸν οἶκο τοῦ Πατρὸς τῆς ὡς ἄσωτη.

Ἐπεπόθησε τὰ δροσερά νερά τῶν πηγῶν τῆς Πατρικῆς ἀγάπης, πού τόσο ἔχει στερηθεῖ. Ὁμοιώθη ὡς ἀνόητη, κτήνησι ἀνοήτοις, κι ἐκυλίσθη μὲς τὸ βόρβορο καὶ τὴ λάσπη ἀκατονόμαστων παθῶν, κι ἀνομιῶν. Πού εἶσαι; Σάν φθινοπωρινὸ κιτριναῖο ἀρρωστημένο φυλλαράκι, σάν ἀπολιχνισμένο ἀχυράκι ἢ ψυχὴ μου στὴ δίκαιη ὀργή σου. Μὴ ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπό Σου. Εἰσακουσόν μας.

Κάθε βράδυ καὶ πρωί-πρωί τὰ μάτια πύρινοι ποταμοὶ βγαίνουν πρὸς ἀναζήτησή Σου!!

Κύριε τώρα πού ἔχομε ἀφεθεῖ δίκαια στὴν ἄδικη ὀργὴ τῶν ἐπίδοξων “Δημιουργῶν”, τώρα πού ἡ ἁμαρτία κι ὁ ἁμαρτωλὸς ἐπαινοῦνται, καὶ ἡ ἀδικία καὶ ὁ ἀδικῶν ἐπιβάλλονται νομοθετικά, τώρα πού οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν πλουσίων ἀποβλέπουν στὴν ἔτσι κι ἀλλιῶς στερημένη μπουκιά τοῦ φτωχοῦ κι ὡς λέοντες εἶναι ἔτοιμοι νὰ κατασπαράξουν μαζί μὲ τὴ μπουκιά του καὶ τὸν φτωχό, τώρα λοιπὸν δέ ζητάμε αἷμα κι ἐκδίκηση ἀπὸ Σένα ἀλλὰ ζητάμε τὸν καθαρὸ καὶ ἄσπιλο νόμο Σου, τὴν ἀληθινὴ ἀγάπη Σου, νὰ δώσεις ζωὴ, φῶς, ἐλπίδα στὴν ἀχυροποίητη ζωὴ μας! Ζωὴ καὶ φῶς κι ἂν χρειαστεῖ... ἄς πεθάνομε».

Ἐκεῖ λοιπὸν πού ἡ ἀχυροποίητη ψυχὴ μου ἐντρομὴ κραυγάζει γιὰ ἔλεος καὶ βοήθεια!

Ὡ! τοῦ θαύματος! πάνω σέ ἔρημο καὶ ἀπα-

ρηγόρητο βραχότοπο γεννήθηκε Πύργος ἰσχυρὸς καὶ ἄσειστος. Ἐκεῖ μὲς στό χαλασμό, τὸν χωρὶς ἐλπίδα, ξανάδα τὸ “ἄχρηστο” πελέκι στήριγμα ὄλου τοῦ Πύργου, ὄλων τῶν ἀπελπισμένων.

Ποιὸς εἶναι αὐτός; μὲ τὸ ματωμένο πρόσωπο, τὰ τρυπημένα χέρια, τὴ λογιχισμένη πλευρά;

Μοναδικὸ καὶ ἀναντικατάστατο ὄλου τοῦ Πύργου; Ἐκεῖ μὲς στό χαλασμό, τὴν ὀδύνη, τὴν ἐκμετάλλευση, τὴ φαγωμάρα (ὁ ἔνας νὰ φάει τὸν ἄλλο), τὴν ὑποδούλωση, εἶδα τὸ ματωμένο πρόσωπο μὲ τὰ τρυπημένα χέρια καὶ πόδια, τὴ λογιχισμένη πλευρά, λουσμένο, ἀντὶ μὲ ἰδρώτα, μὲ θρόμβους αἵματος νὰ περιμένει μὲ ἀγωνία νὰ περιμαζέψει ὅ, τι κι ὅποιον θέλει νὰ σωθεῖ!

Γεμάτος ἀπορία προσπαθῶ νὰ καταλάβω, νὰ θυμηθῶ ποιὸς εἶναι Αὐτός! Αὐτός πού διψάει γιὰ νὰ μὴ διψῶ! Αὐτός πού ἐτοιμάζει δεῖπνο στὴν πείνα μου! Αὐτός πού γυμνὸς δέ θέλει νὰ κρυῶνω;!

Ποιὸς εἶναι Αὐτός πού κλαίει μὲ αἱμάτινα δάκρυα γιὰ τὸ ἐκτρωμένο ἔμβρυο καὶ τὴ μάνα του, γιὰ τὰ ἀδικοφονευμένα γυναικόπαιδα καὶ τοὺς φονιάδες τους, γιὰ τὸν ἀδικοχαμένο ναρκομανὴ καὶ τοὺς προμηθευτὲς του, γιὰ τὸν ἀδικοφυλακισμένο οἰκογενειάρχη καὶ τοὺς ἀσπλαχνους κατηγοροῦς, γιὰ τὴν ἀδικοεγκαταλελειμμένη παιδομάνη καὶ τὸν ἄστοργο πατέρα, γιὰ ... γιὰ... γιὰ ὄλους.

Μὲς στό χαλασμό γεμάτος χαρὰ ἄρχισα νὰ φωνάζω.

-Ἀχυράκι πού εἶσαι; Σέ παρακαλῶ μὴν πᾶς. Μὴν πᾶς στοὺς πέντε ἀνέμους. Ἐκεῖ μόνο λόγια ἄερα θ' ἀκούσεις. Ἄς μὴν ἐπιδεινώνομε ἄλλο τὴ θέση μας! Νὰ ψάξομε νὰ βροῦμε ποιὸς θὰ σώσει! αὐτὸν τὸν κόσμο. Καὶ θὰ τὸν σώσει Αὐτός πού τὸν ἀγαπάει. Κι Αὐτός πού τὸν ἀγαπᾷ μὲχρι αἷματος νὰ 'σαι σίγουρος ὅτι εἶναι ὁ Δημιουργὸς του.

Στέλιος Χατζάκης,
καθηγητὴς Φυσικῆς Ἀγωγῆς